

Den kristne kirkefader Augustin om filosofen Platon

Augustin (354-430 e.v.t.) var Biskop i Hippo i Nordafrika og regnes for én af de mest betydningsfulde latinske kristne kirkefædre. Hans tænkning fik stor betydning for teologien inden for den katolske kirke i middelalderens Europa. I værket "De civitate Dei", "Om Guds Stad", der er et af hans hovedværker, viser Augustin bl.a. sin inspiration fra den dualistiske filosofiske tradition fra filosofen Platon. Bl.a. opfatter han historien som præget af en stadig kamp mellem hhv. det jordiske og det guddommelige.

I dette uddrag fra "Om Guds Stad" giver Augustin udtryk for sin beundring for en række af de centrale førkristne hellenske filosoffer.

Augustin: "Om Guds Stad", 8.3

Men blandt Sokrates' elever opnåede Platon med rette et så strålende ry, at han fuldstændigt fordunklede de øvrige. Selv om Platon var athenenser, af fornem byrd i sit folk, og ved sin usædvanlige begavelse langt overgik de øvrige elever, mente han dog, at hverken han selv eller den sokratiske tænkning var tilstrækkelig til at føre filosofien til fuldkommenhed, og derfor drog han på rejse, så langt og så vidt omkring han kunne, hvor som helst han blev draget ved rygtet om, at der var en eller anden berømt erkendelse at lære. Således lærte han i Ægypten alt, hvad man dér anså for vigtigt og underviste i. Derfra kom han til de områder i Italien, hvor pythagoræerne havde størst ry, og alt det, der på den tid var særligt fremme i den italiske filosofi, forstod han særdeles let efter at have hørt den pythagoræiske filosofis¹ mest fremragende repræsentanter.

Og eftersom han elskede sin lærer Sokrates frem for alle andre, lod han ham føre ordet i næsten alle sine dialoger, og også det, som han enten havde lært af andre eller selv havde erkendt ved sin store indsigt, blandede han med Sokrates' vid og etiske diskussioner. Nu drejer stræben efter visdom sig både om handling og beskuelse, hvorfor den ene del af den kan kaldes aktiv, den anden beskuende. Af dem sigter den aktive mod livsførelsen, dvs. den angår opbygningen af en moralsk holdning, mens den beskuende sigter mod erkendelse af naturens årsager og sandheden i dens reneste form. Sokrates skal ifølge overleveringen have udmærket sig i den aktive visdom. Pythagoras derimod skal med alle sine intellektuelle kræfter have lagt sig efter den beskuende. Platon berømmes for at have

gjort filosofien fuldkommen ved at forene de to, og han inddelte filosofien i tre dele: Den ene er etikken, der især består i handling, den anden er naturfilosofien, der henregnes til beskuelsen, den tredje er logikken, hvorved det sande skilles fra det falske. Selv om den sidstnævnte er nødvendig for begge de to andre, dvs. for handlingen og beskuelsen, så er det dog især beskuelsen, der gør krav på at have indsigt i sandheden som sit område.

(...)

Hvad Platon har ment på disse og om disse områder hver for sig, dvs. hvad han har erkendt og antaget som mål for alle handlinger, som årsag til alle naturfænomener og som lys for alle ræsonnementer, det vil det, tror jeg, føre for vidt at gøre rede for, og jeg tror ikke, man bør udtale sig letfærdigt derom. For eftersom Platon, når han lader Sokrates diskutere i sin værker, bestræber sig på at bevare Sokrates' velkendte skik med at tilsløre sin viden eller mening, og fordi han selv kunne lide denne skik, er resultatet, at heller ikke Platons egne meninger om vigtige spørgsmål er lette at gennemskue. Dog bør jeg omtale noget af det, som vi læser hos ham, hvad enten han selv har fremført det, eller han har fortalt og nedskrevet det som sagt af andre, idet det forekom ham rigtigt. Jeg bør i dette værk indføje de steder, hvor Platon enten støtter den sande religion, som vor tro har antaget og forsvarer, eller synes at være i modstrid med den, som i spørgsmålet om én eller flere guder, og gøre det med henblik på det virkeligt lykkelige liv, der skal følge efter døden.

Augustin: "Om Guds Stad", 8.3, oversat af Bent Dalsgaard Larsen. G.E.C. Gads Forlag, 1986, s. 141-142.
